

ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΘΕΜΑΤΑ

ΟΜΑΔΑ Α' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005-2006

A.1.1. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- *Θέματα*
- *Τελετή περιβολής*
- *Συνθήκη της Τορντεζίλας*
- *Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου*

(Μον. 10)

A.1.2. Να αντιστοιχίσετε το περιεχόμενο των δύο στηλών (στη στήλη Β' περισεύουν δύο δεδομένα).

Α'	Β'
1 Μάχη της Νινευί	α. Πανωλεθρία των Τούρκων από τους Μογγόλους.
2 Μάχη του Πουατιέ	β. Ήττα του Βυζαντινού στρατού από τους Σελτζούκους Τούρκους.
3 Μάχη του Κοσσυφοπεδίου	γ. Αναχαίτιση των Αράβων από τους Φράγκους.
4 Μάχη της Άγκυρας	δ. Ήττα του στρατού της Δύσης από τους Οθωμανούς Τούρκους.
5 Μάχη της Βάρνας	ε. Συντριβή των Σέρβων από τους Οθωμανούς Τούρκους.
	στ. Ήττα των Αράβων από τους Σταυροφόρους.
	ζ. Συντριβή του Περσικού στρατού από τον Ηράκλειο.

(Μον. 10)

A.2.1. Ο Εκχριστιανισμός των Μοραβών από τους Βυζαντινούς. (Μον. 10)

A.2.2. Η πρώτη σταυροφορία. (Μον. 10)

A.2.3. Η Θρησκευτική Μεταρρύθμιση στην Αγγλία. (Μον. 10)

ΟΜΑΔΑ Β'

Β.1. Με βάση τα κείμενα που παρατίθενται καθώς και τις ιστορικές σας γνώσεις, απαντήστε στα εξής ερωτήματα:

- α) Γιατί ηττήθηκε ο Βυζαντινός στρατός του Ρωμανού στη μάχη του Ματζικέρτ;
β) Ποια ήταν η σημασία της ήττας για το μέλλον της αυτοκρατορίας;

(Μον. 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

Ο Στρατός του Ρωμανού Δ' Διογένη

Ο Αυτοκράτορας ξεκίνησε για την εκστρατεία βιαστικά, με στρατό που δεν άρμοζε σε αυτοκρατορία των Ρωμαίων, αλλά που ήταν χαρακτηριστικός των καιρών: τον αποτελούσαν Βούλγαροι, Ούζοι και άλλοι ξένοι που έτυχε να βρίσκονται εκεί, καθώς επίσης και Φράγκοι και Βαράγγοι. Όλοι αυτοί πήραν την αυτοκρατορική εντολή να πάνε στη Φρυγία, που βρίσκεται στο θέμα Ανατολικόν, και όπου έβλεπε κανείς το απίθανο αυτό θέαμα: οι περίφημοι στρατιώτες των Ρωμαίων, που είχαν υποταχθεί στην Ανατολή και Δύση, δεν ήταν παρά λίγοι άνδρες, τσακισμένοι από τη φτώχεια και τη φτώχεια και άοπλοι... Επειδή για πολλά χρόνια κανένας αυτοκράτορας δεν είχε επιχειρήσει εκστρατείες, οι στρατιώτες ήταν άσχετοι και άχρηστοι, και στερημένοι κατόπιν των εθίμων και τις συνηθισμένες προμήθειες. Ήταν δειλοί και φυγόμαχοι και φαινόταν ανίκανοι για οποιαδήποτε γενναία πράξη... Σε αντίθεση οι στρατιώτες του εχθρού ήταν τολμηροί, επίμονοι, πεπειραμένοι και γενικά κατάλληλοι για πόλεμο.

Γεώργιος Κεδρηνός, Π, 668-669, στο: *Σπ. Βρυώνης, Η παρακμή του Μεσαιωνικού Ελληνισμού της Μικράς Ασίας και η διαδικασία του εξισλαμισμού (11^{ος} -15^{ος} αι.)*, μετ. Κ. Γαλαταριώτου, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1996, 82.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β'

Οι συνέπειες τη μάχης του Ματζικέρτ

Από την εποχή των διαδόχων του Διογένη, οι βάρβαροι καταπάτησαν τα σύνορα της αυτοκρατορίας των Ρωμαίων... Η δύναμη των βαρβάρων δεν περιορίστηκε παρά μόνο όταν άρχισε η βασιλεία του πατέρα μου (Αλεξίου Α' Κομνηνού). Εξακόντισαν σπαθιά και λόγχες κατά των Χριστιανών., έκαναν μάχες, πολέμους, σφαγές. Πόλεις αφανίστηκαν, περιοχές λαφυραγωγήθηκαν, ολόκληρη η χώρα των Ρωμαίων βάφτηκε με το αίμα των Χριστιανών. Ορισμένοι έπεσαν θλιβερά από τόξα και λόγχες, άλλοι σύρθηκαν από τα σπίτια τους στην αιχμαλωσία στις πόλεις της Περσίας. Πάνω απ' όλα βασίλευε ο τρόμος, και όλοι έτρεχαν να κρυφτούν στις σπηλιές, τα δάση, τα βουνά, τους λόφους...

Άννα Κομνηνή ΙΙΙ, 229, στο : *Σπ. Βρυώνης, ό.π., 147-148*

B.2. Με βάση το απόσπασμα από την *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους* (Τόμος Θ', σελ. 206-207) που παρατίθεται και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε τις αιτίες που οδήγησαν στην άλωση της Κων/πολης το 1453.

(Μον.25)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ο σουλτάνος **Μωάμεθ Β'** άρχισε, νύχτα και ημέρα, να καταστρώνει σχέδια για την κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης. Ως πρώτο βήμα αποφάσισε την οικοδόμηση μεγάλου κάστρου στον Βόσπορο. Για τον λόγο αυτό, τον χειμώνα του **1451**, άρχισε να συγκεντρώνει στην Ανδριανούπολη κτίστες και έμπειρους τεχνίτες από όλες τις επαρχίες του κράτους του. Το νέο διαδόθηκε στην Κωνσταντινούπολη και οι κάτοικοι ταραχθήκαν.

Ο **Μωάμεθ Β'** πέρασε τον χειμώνα του **1451/1452** τελείως απορροφημένος στις υποθέσεις του κράτους του: οργάνωσε τον στρατό του, κατασκεύασε πλοία, ενημερώθηκε για την οικονομική κατάσταση, την οποία προσπάθησε να βελτιώσει περισσότερο. Στις ελεύθερες ώρες του διάβαζε έργα Δυτικών συγγραφέων σχετικά με τη διεξαγωγή του πολέμου, με πολιορκίες και οχυρωματικά έργα.

Παράλληλα με αυτές τις ενέργειες, στον εσωτερικό τομέα προσπάθησε να εξασφαλίσει τη συνεργασία των στελεχών του και να αποσοβήσει την αντίδραση του Χαλίλ, που εναντιωνόταν – αλλά κρυφά – στο σχέδιό του. Φυσικά επιδόθηκε και πάλι συστηματικά στην οργάνωση και στον εξοπλισμό του στρατού και του στόλου του. Ιδιαίτερη σημασία έδωσε στα τηλεβόλα όπλα του, τη φροντίδα των οποίων ανέθεσε σε έμπειρο τεχνίτη. Ο τεχνίτης αυτός λεγόταν ίσως Ουρβανός και ήταν Σάξονας από την Τρανσυβανία. Βρισκόταν στην υπηρεσία των Βυζαντινών αλλά, επειδή δεν πληρωνόταν ικανοποιητικά, πέρασε στην υπηρεσία του Σουλτάνου, ο οποίος τον άμειψε πλουσιοπάροχα. Αφού πρώτα κατασκεύασε τα κανόνια του Rumili-hisar, άρχισε να κατασκευάζει πολιορκητικό κανόνι, που για την εποχή του ήταν τεράστιο και πολύ εξελιγμένο όπλο. Ας προστεθεί πως δεν ήταν ο μόνος Ευρωπαίος στην υπηρεσία των Οθωμανών. Ο **Μωάμεθ Β'** είχε συγκεντρώσει στην πρωτεύουσά του αρκετούς χριστιανούς, ειδικευμένους στην τέχνη του πολέμου. Το κράτος του άνετα διέθετε μεγάλα οικονομικά ποσά για να τους εξαγοράσει.

Η κατάσταση της **βυζαντινής πρωτεύουσας** ήταν εντελώς αποκαρδιωτική. Είχαν καταφύγει σ' αυτή διάφοροι πρόσφυγες από τα περίχωρά της, οι οποίοι επέτειναν με την παρουσία τους το πρόβλημα του επισιτισμού. Η επικείμενη επίθεση είχε πανικοβάλλει τον πληθυσμό. Τα νέα που καθημερινά γίνονταν γνωστά του μείωναν περισσότερο το ηθικό. Η συνθήκη του Μωάμεθ Β' με τον Ουρνάδη ήταν μεγάλο πλήγμα. Το ταμείο του κράτους ήταν εξάντλημένο ώστε να μην υπάρχουν ταμεία για να ετοιμασθεί η άμυνα. Επί πλέον μέσα στην πρωτεύουσα, που είχε αρχίσει να ψυχορραγεί, επικρατούσε πολιτικοideολογική διαμάχη.

Έτσι όπως είχαν εξελιχθεί τα πράγματα, το **Βυζάντιο** εκείνη τη στιγμή μπορούσε να ελπίζει μόνο στη βοήθεια της Καθολικής Ευρώπης. Όλοι όμως αμφέβαλλαν αν η βοήθεια αυτή θα έφθανε στην Κωνσταντινούπολη, όπως επίσης όλοι γνώριζαν, ύστερα από τις αλλεπάλληλες αποτυχίες των σταυροφοριών, πως ο χριστιανικός κόσμος δεν μπορούσε να αναχαιτίσει τους Τούρκους. Αλλά το σπουδαιότερο ήταν πως η Καθολική Ευρώπη ήταν μισητή στους Βυζαντινούς. Η ένωση των Εκκλησιών, η οποία είχε υπογραφεί στη Σύνοδο της Φλωρεντίας, όχι μόνο δεν είχε πείσει κανέναν αλλά στάθηκε αιτία να υποδαυλισθεί η παλαιά εχθρότητα ανάμεσα στον ανατολικό και στον δυτικό χριστιανικό κόσμο, και να διαιρεθεί ο πληθυσμός της Κωνσταντινούπολης σε ενωτικούς και ενόθενους.